

LÉGÚTI ALLERGIÁS KÓRKÉPEK

Továbbképzés

Dr. Szilágyi Ibolya

2017

LÉGÚTI ALLERGIÁS KÓRKÉPEK

- **Rhinitis allergica**

perenniális

szezonális

- **Asthma bronchiale**

gyógyszer, vegyszer, foglalkozás, levegőszennyezés

szmog: PM₁₀, PM_{2,5}

szállópor koncentráció

RHINITIS ALLERGICA

OKAI

Szezonális: pollenek: fák (tavasz), fűvek (nyár), gyomok (nyár-ősz)

kültéri penész

állati szőrök, toll

Perenniális: poratka és csótány ürülék

beltéri penész

háziállatok

foglalkozási allergének (pékség)

SZÉNANÁTHA OKOZÓI

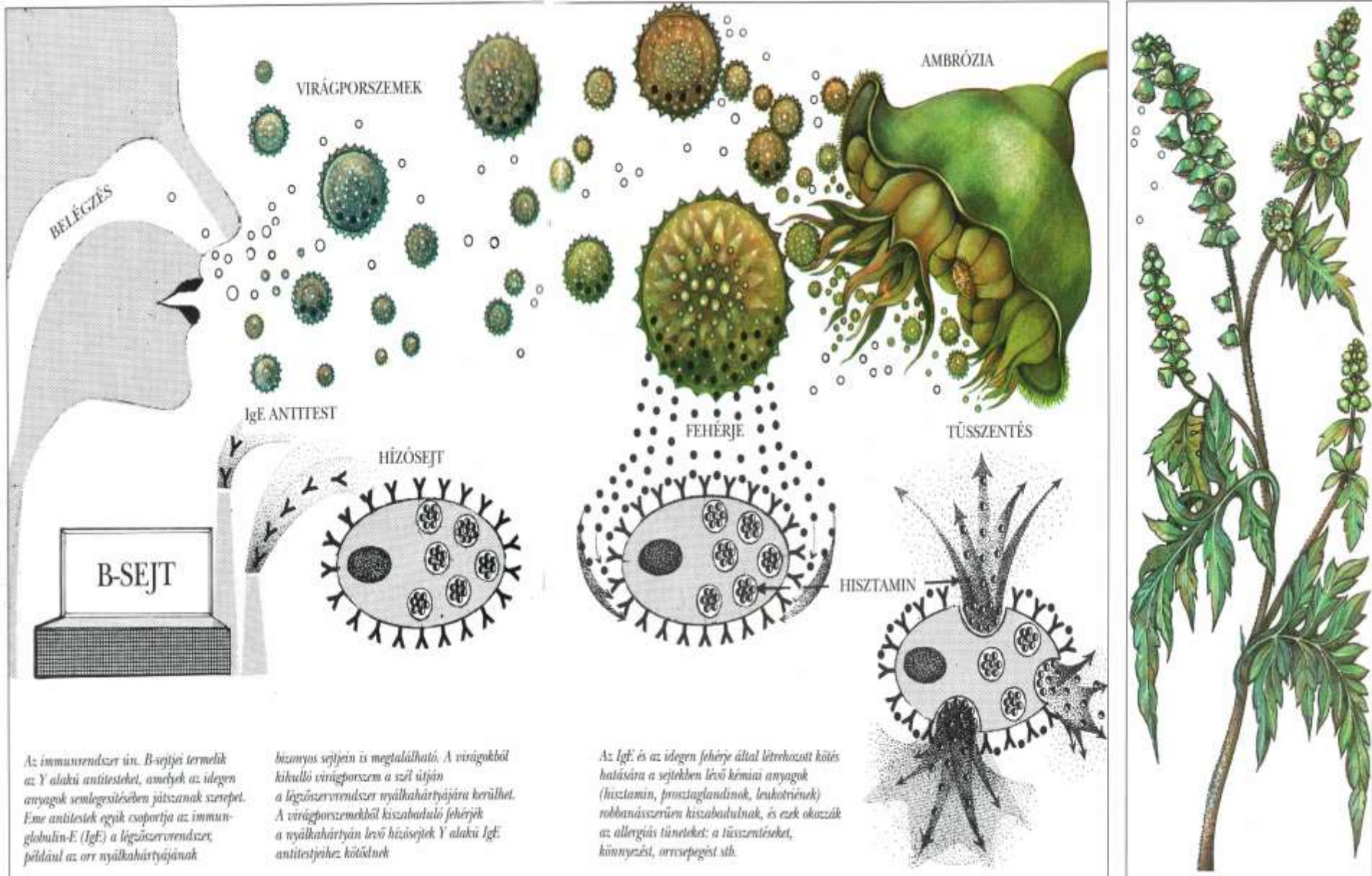
- **Pollenek**: 15-20 μ virágpór (hímivarsejtek)

Szélporozta növények pollenjei

Nagy tömegben jelennek meg a levegőben

Lakosság 20%-t érinti, múlt század elején 1% volt!

A POLLENALLERGIA KIALAKULÁSA

Az immunrendszer ún. B-sejtjei termelik az Y alakú antitesteket, amelyek az idegen anyagok semlegesítésében játszanak szerepet. Emé antitestek egyik csoportja az immunoglobulin-E (IgE) a légzőszervrendszer, például az orr nyálkahártyájának

bizmysn sejtején is megtalálható. A virágokból kihulló virágporszem a szél útján a légzőszervrendszer nyálkahártyájára kerülhet. A virágporszemekből kiszabaduló fehérjék a nyálkahártyán levő hízósejtek Y alakú IgE antitestjeihez kötődnek

Az IgE és az idegen fehérje által létrehozott kötési hatásra a sejtekben lévő kémiai anyagok (hisztamin, prosztaglandinok, leukotriének) robbanásszerűen kiszabadulnak, és ezek okozzák az allergiás tüneteket: a tússzentséket, köhnyezést, orrcsepogést stb.

POLLENVILÁG

SZÉNANÁTHÁT OKOZÓ NÖVÉNYEK

- Kora tavaszi: mogyoró, nyír, éger
- Tavaszi: ciprus félék, tiszafa, fűz, nyár, kőris
- Nyári: pázsítfű félék (csenkesz, réti perje, csomós ebír, réti komócsin, borjú pázsít), rozs, gabona
- Őszi nyári gyomok: csalán, falgyom, parlagfű, üröm, kanadai aranyvessző, libatop, disznóparéj...

SZÉNANÁTHÁT OKOZÓ NÖVÉNYEK

Kora tavaszi: mogyoró

éger

SZÉNANÁTHÁT OKOZÓ NÖVÉNYEK

- Kora tavaszi: nyír

SZÉNANÁTHÁT OKOZÓ NÖVÉNYEK

- Tavaszi: ciprus félék, tiszafa

SZÉNANÁTHÁT OKOZÓ NÖVÉNYEK

- Tavaszi: virágos kőris

SZÉNANÁTHÁT OKOZÓ NÖVÉNYEK

- Tavaszi: nyárfa

barka

SZÉNANÁTHÁT OKOZÓ NÖVÉNYEK

- Nyári: pázsítfű félék: réti perje, csomos ebír, rozs

SZÉNANÁTHÁT OKOZÓ NÖVÉNYEK

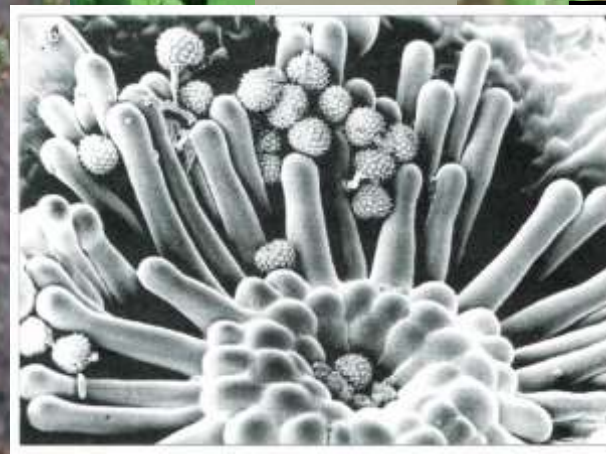
- Nyári-őszgi gyomok: csalán, kanadai aranyvessző, lándzsás útifű...

SZÉNANÁTHÁT OKOZÓ NÖVÉNYEK

- Őszi-nyári: parlagfű, üröm

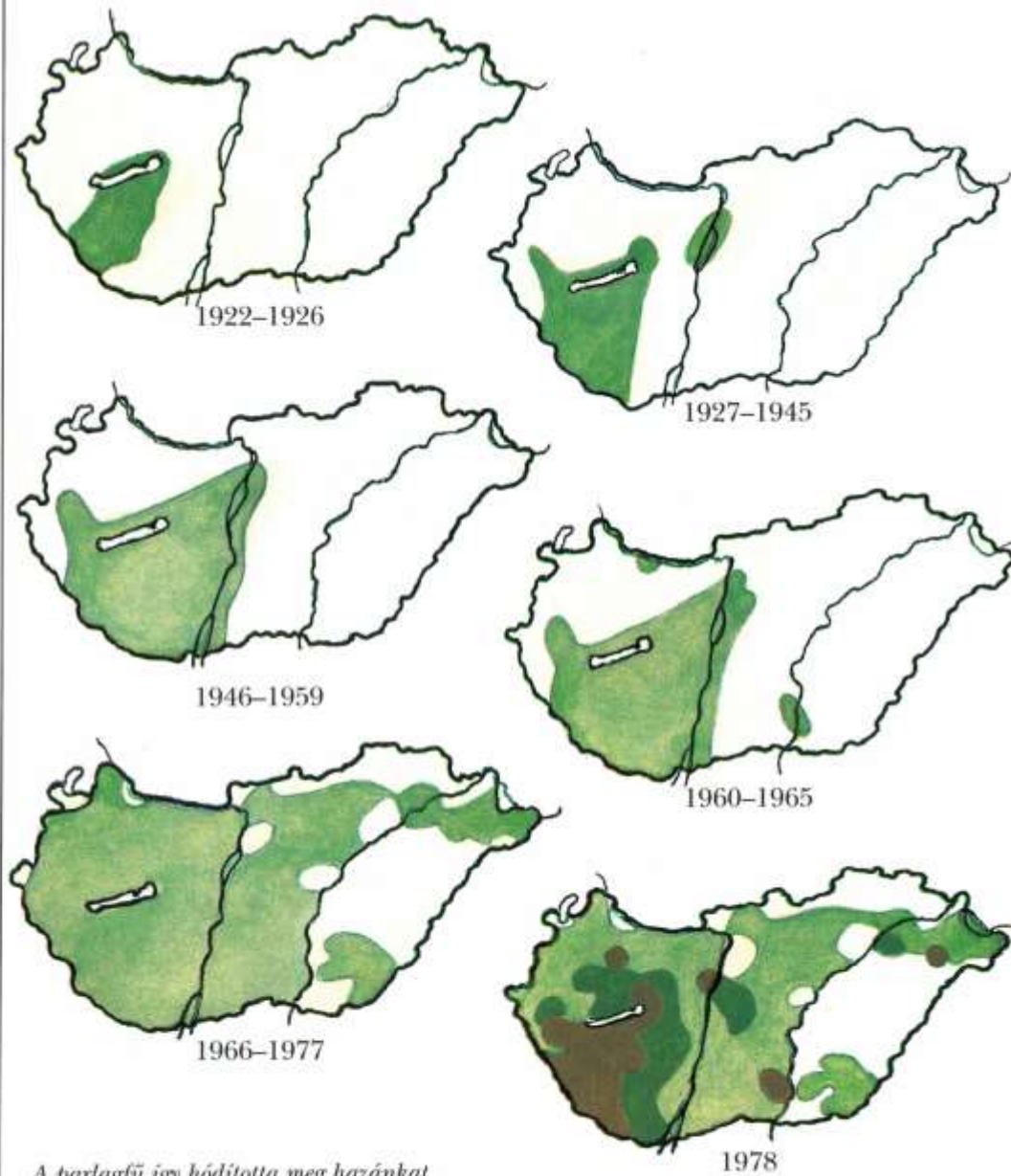

PARLAGFŰ

RAGWEED, AMBROSIA

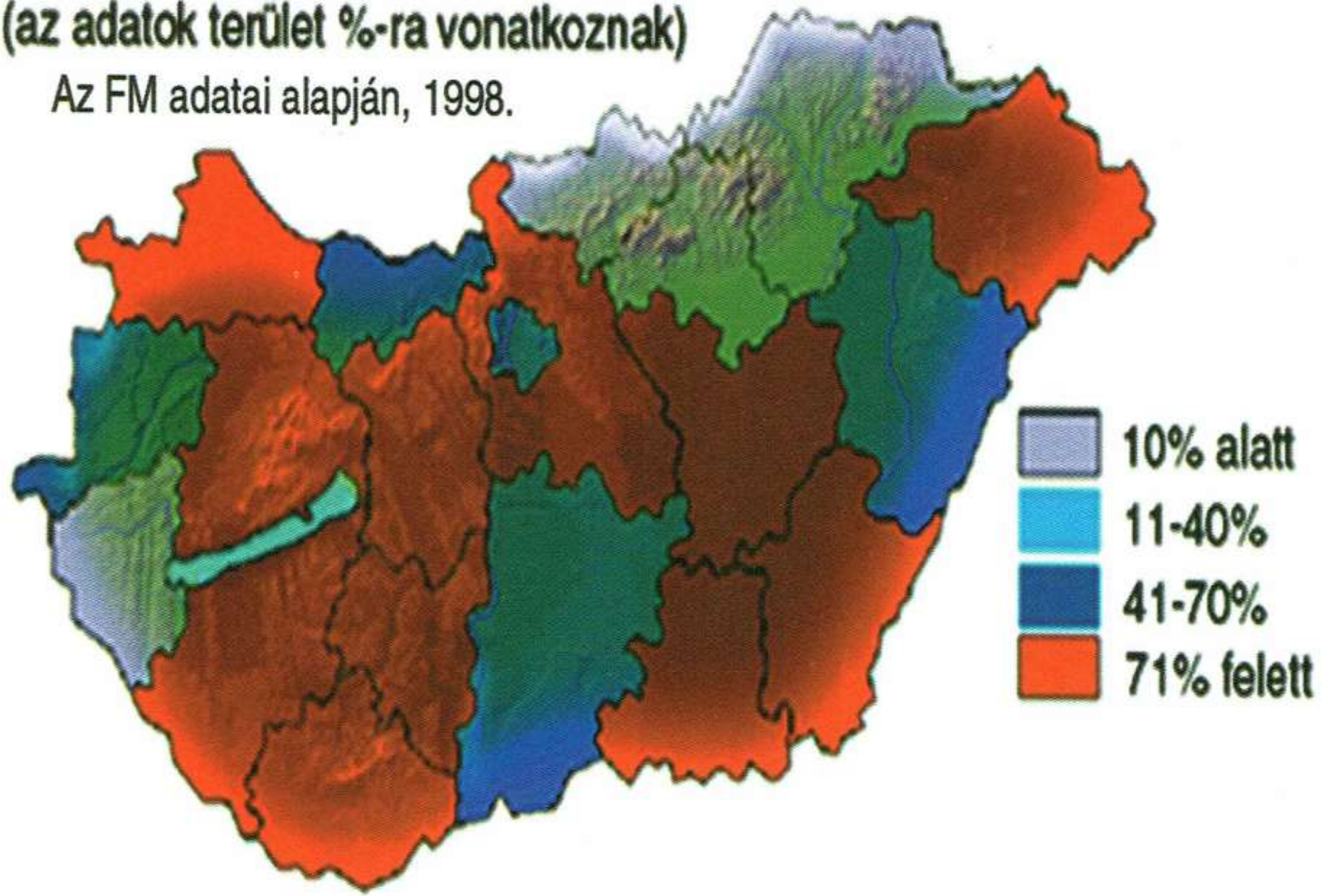
- Invazív, agresszív, pionír, özön növény
- Talajra igénytelen, jól alkalmazkodik
- Hősock proteineket termel
- Tüskés pollenjei vannak
- Levegő szennyezettség adjuváns
- Parlag, útszél, építési területek, kárpótlási földek!
- Parlagfű terjedése 1900-tól 2016-ig folyamatos!

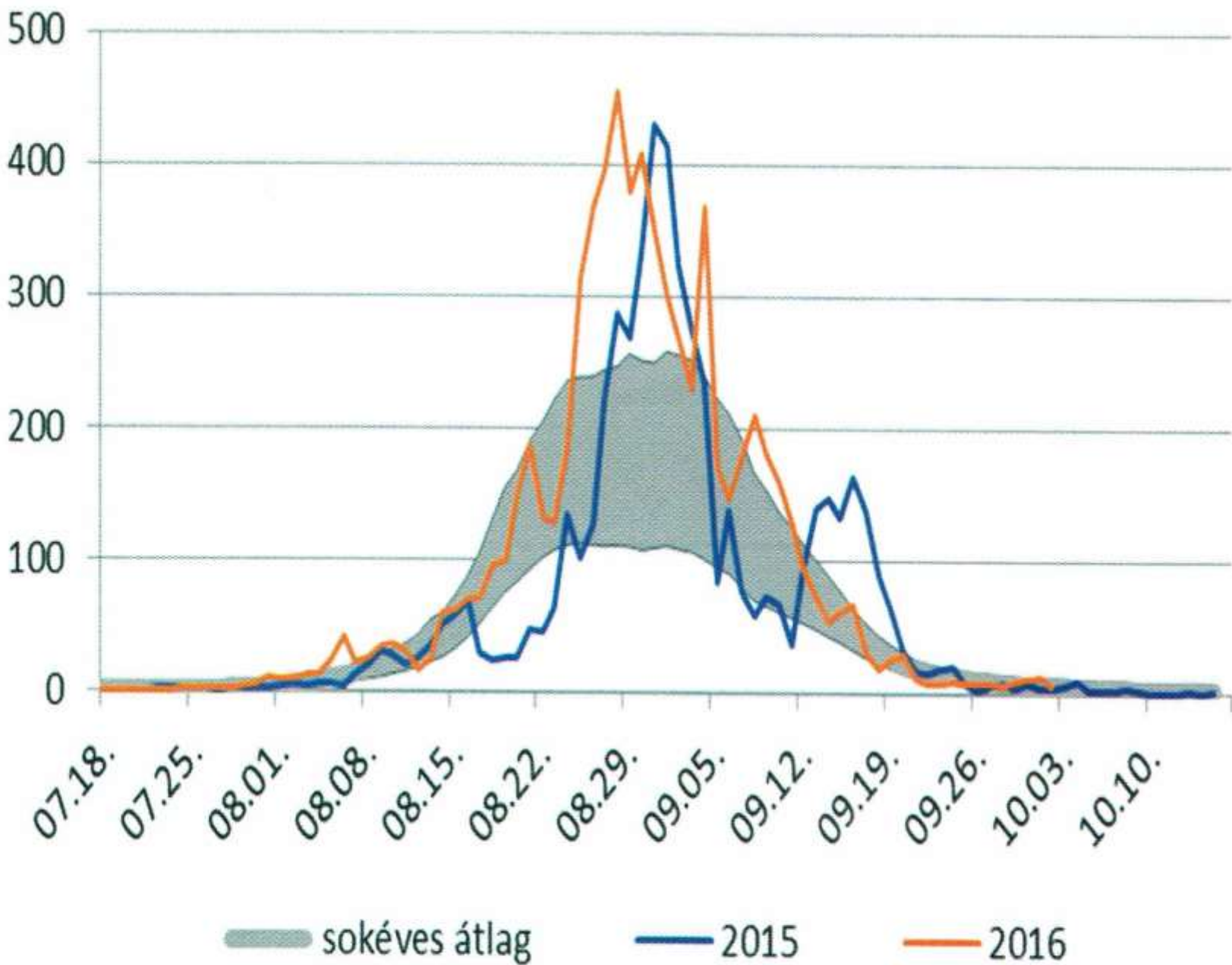
*A parlagfű így hóditotta meg hazánkat.
Nappainkban már az egész ország megfertőződött
vele. (Az elterjedés ütemét 1922–1959 között
Priszter Szaniszló, a továbbiakat Béres Imre és
Hunyadi Károly nyomán közöljük)*

Az össz termőterületek parlagfű fertőzöttsége (az adatok terület %-ra vonatkoznak)

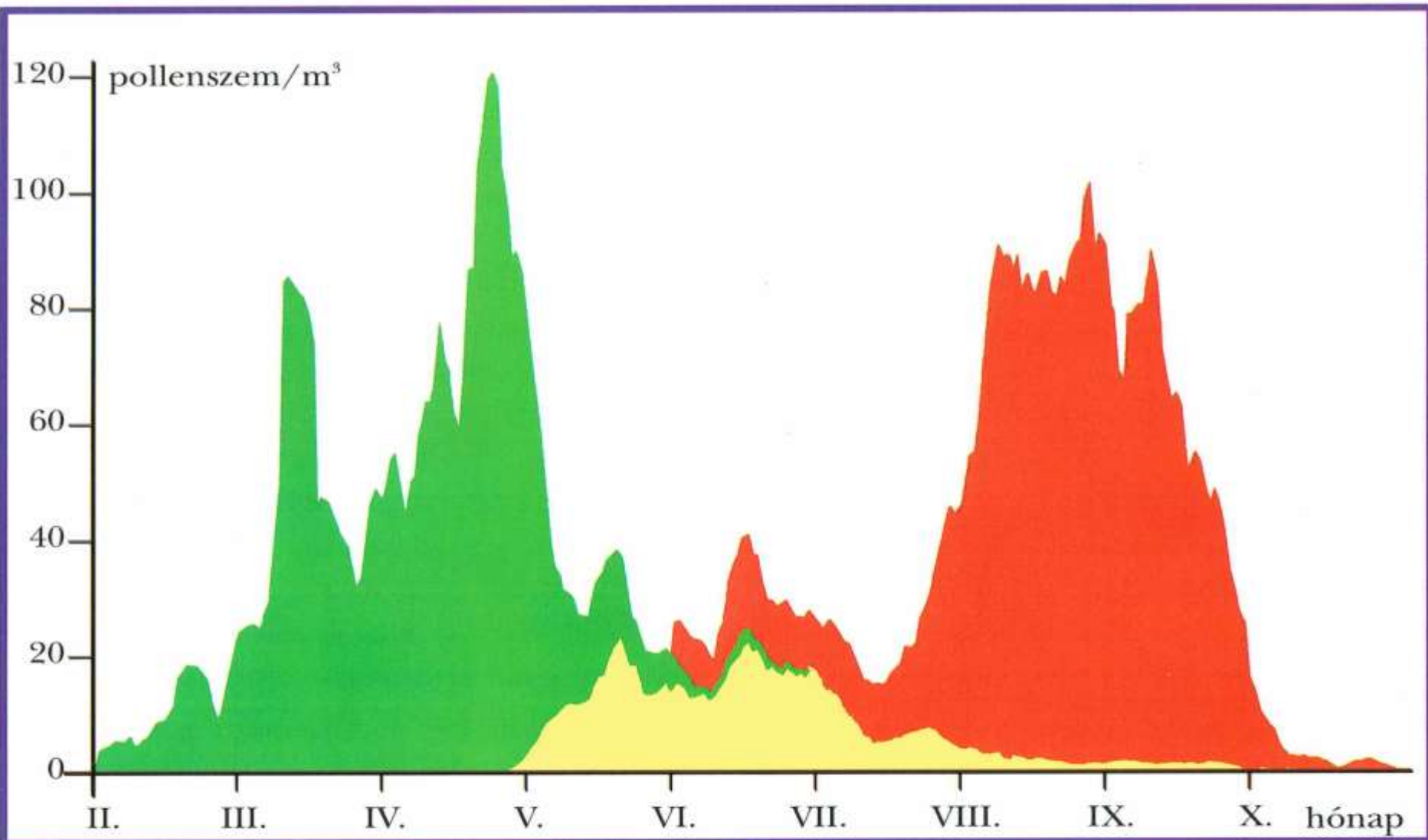
Az FM adatai alapján, 1998.

**parlagú pollenkoncentráció
országos átlag (db/m³)**

POLLENNAPTÁR

Sokéves napi mérések adatai alapján készült grafikon a magyarországi pollenszezonokról. A legtöbb megbetegedést a pirossal jelzett gyom-szezon, azon belül is a parlagfű okozza

ATKÁK, CSÓTÁNYOK LEBONTÓ FUNKCIÓ

- Bőrevő **atkák**: Dermatophagoides Pteronyssinus és Farinae

Földben, vízben, porban élő atkák

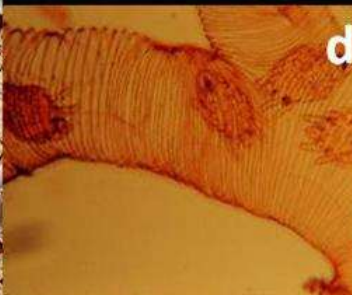
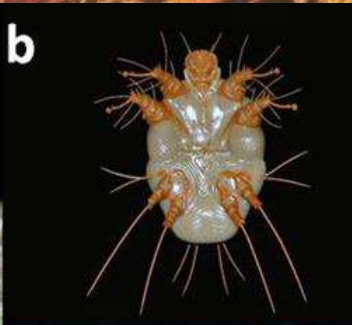
Tárolási atkák

Páncélos atkák

Acarus siro - rühatka

- **Csótányok**
- Ürülékük allergizál

ATKÁK

PORATKA

- Pókszabásúak- Acariformes
- 100-500 μ , nyolclábúak
- Ürülékük allergizál
- Bőrön át lélegzenek
- Hőre 60C felett, szárazságban, 1000 m felett elpusztul
- Ideális szaporodás 23-25C, 70-80% pára
- Matrac, padlószőnyeg, kárpit, porfogók

PORATKA

Lebontó funkció

Lipidek bontásához gombákra van szüksége

Aspergillus repenssel szimbiozis

Életciklus 30-100 nap

Porban: 1000-20 000 db/gr

Szőnyegben :10 000 db/gr

Matracban: millió

JÓTANÁCSOK ATKA ALLERGIÁSOKNAK

- Az atka életfeltételeit nehezíteni
- Pára, hőfok, porfogó felületek csökkentése
- Takarítás: az ürülék eltávolítása vizes, vegyszeres takarítással
- Gomba-atka szimbiózis akadályozása
- Nagyanyáink hogyan csinálták?

HÁZI KEDVENCEK, ÁLLATOK

- Nyáluk, szőrük, hámjuk allergizál
- Kutya ,macska, nyúl, hörcsög, tengeri malac...

- Madarak tolla (párna, paplan, kabát)

PENÉSZ, MÁ S GOMBÁK

- Spórájuk 4μ - alsó légutakba is lejut
- Allergiás asztmás rohamot provokálhatnak
- Toxinokat termelnek
- Növényeken élősködők, lebontó funkció - **kültér**
- Nedves, meleg környezetben, falakon, tapétán, légkondi, párasító- **beltér**

FEKETE PENÉSZ FAJTÁK

- **Cladosporium** (korom penész)

Avar, páralecsapódás

- **Alternaria** atópia 42% , légkondi, napraforgó, paradicsom (altertoxin)

- **Aspergillus** (fekete kanna penész)

Toxinjai: aflatoxin (máj), ochratoxin (vese)

Vöröshagymán, zöldségeken

- **Aspergillus fumigatus** - arcüregben

PENÉSZVILÁG

EGYÉB PENÉSZEJAJTÁK

- **Staphybotrys (toxic black mold)**

Fájdalmas bőrtünet kertészek ujjain, lovak elhullása

Építőanyagokon, gipszkarton, cellulóz tartalmú tapétán,
szalmán

Hűtő, fűtő berendezésekben

- **Botrytis félék** – szőlő, aszú szemek

BOTRITYS, ASZÚ

EGYÉB GOMBAFAJTÁK

- **Fuzarium**

gabonán, kukoricán-F2 fitoösztrogén

banánon (föld fertőzött-nincs ellenszere)

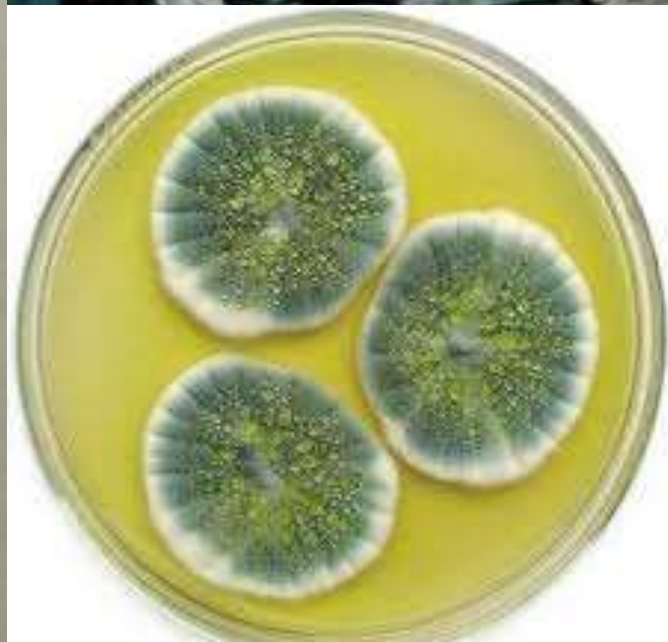
- **Phoma** üszöggomba, aratáskor, szóján

- **Penicillium** kenyéren, ételmaradékon, befőttön

- **Élesztő gombák** erjesztés: sör, alkohol, kenyér

- **Candida albicans** szájüreg, nemi szervek

PENÉSZVILÁG

RHINITIS ALLERGICA TÜNETEI

- Tüsszögés, orrviszketés
- Vizes, bő orrváladék, orrfújás
- Orrdugulás
- Szájpad viszketés
- Szemtünetek (viszketés, könnyezés, pír)
- Köhögés

RHINITIS ALLERGICA KEZELÉSE

- **Megelőzés - kerülés**
- **Antihisztaminok:**
 - I. Tavegyl, Suprastin, Fenistil
 - II. Cetirizin (Zyrtec)
 - Loratadin (Claritine)
 - Fexofenadin (Telfast)
 - III. Levocetirizin (Xyzal)
 - Desloratadin (Aerius)
 - Bilastin (Lendin)

RHINITIS ALLERGIA KEZELÉSE

- **Lokális kezelés:**

Membrán stabilizáló: Taleum (Cromoglikát)

Antihisztamin tartalmú orrspray: Allergodil

Szteroid tartalmú orrspray: Rhinocort Aqua

Mometazon / Nasonex

Avamys orrspray

- **Kombinált:** Dymista

- **Sublingvális immunterápia:** Staloral cseppek, 3 év

ASZTMA

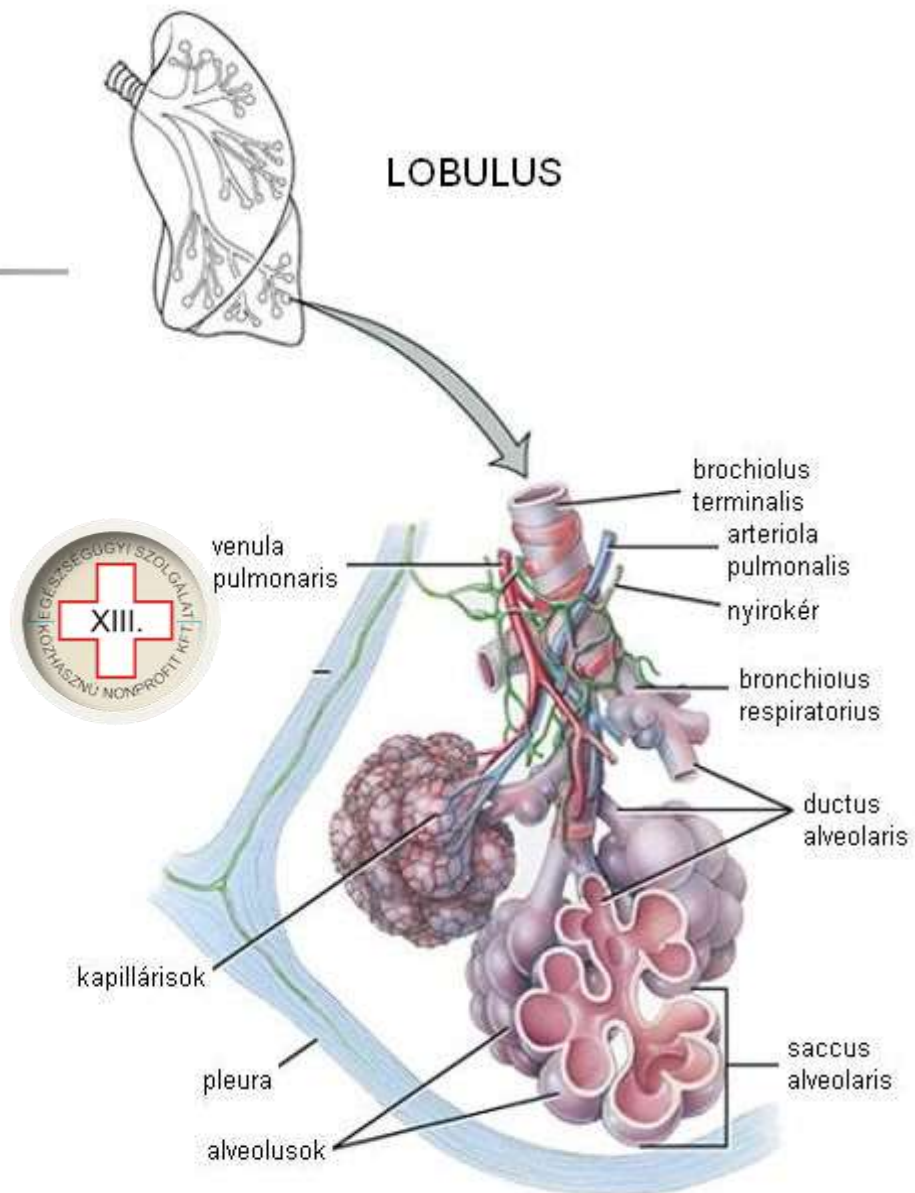
- Rohamokban jelentkező nehézlégzés
- Eozinofil sejtes beszűrődés
- Hörgőgörcs, sípolás, bűgás, „néma tüdő”

HÖRGŐFÁK

A hörgőfa

- **Főhögők** (*bronchus principalis*) (*arborisatio*)
- **högő** (*bronchus*) **porc**
- **högőcske** (*bronchulus*) **porcszigetek**
- **Szegmentum högő**
simaizom
- **végő högőcskék**
légőhám
- **Légőhögőcskék**
(*bronchuli respiratorii*)
- **Alveolusjáratok**
- **Légőhólyagocskák**
(*alveolus*)

ASZTMA KEZELÉSE

- **Hörgőtágítók:** rövid hatású, 4-6 perc

Salbutamol, Berodual, Atrovent spray

hosszú hatású: (LABA)12 órás hatás

Formoterol, salmeterol

- **Gyulladáscsökkentők:** szteroid, ICS

per os, im, iv.

Lokális: budesonid, beclometason, fluticason

- **Kombinált :** ICS+LABA

ASZTMA KEZELÉSE

- **ICS+LABA: Symbicort Turbuhaler**

Seretide discus

Foster spray

- **Leukotrén antagonisták: Montelukast rágó és tabletták**
- **Monoklonális antitest: anti-IGE**

omalizumab (Xolair injekció)

l'furenc